

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10CoP/45/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5822200175
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erik Varga
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5822200175.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Erika Vargu a členov senátu - sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Róberta Urbana, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: R. K., nar. XX.X.XXXX a B. K., nar. XX.X.XXXX, obe v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo, deti rodičov: matka - D. C., nar. X.X.XXXX, bytom B. XXX/X, T. a otec - V. K., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom S. XXX/XXX, T., toho času Ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých Sučany, právne zastúpený JUDr. Andreou Gireth, advokátkou so sídlom J. M. S. XXX/XX, D., o návrhu matky na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k mal. deťom, na základe odvolania otca proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 3P/3/2022-57 zo dňa 4. mája 2022, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e** :

- vo výroku I. o zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti matky a
- v časti výroku II. o povinnosti V. K., nar. XX.X.XXXX - otca maloletých detí prispievať s účinnosťou od 20.1.2022 na výživu mal. R. K., nar. XX.X.XXXX sumou 90 eur mesačne a na výživu mal. B. K., nar. XX.X.XXXX sumou 110 eur mesačne, vždy do 15. dňa kalendárneho mesiaca vopred k rukám matky maloletých detí.

Rozsudok súdu prvej inštancie vo zvyšnej časti **z r u š u j e** a vec mu v rozsahu zrušenia **v r a c i** a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd (ďalej v texte aj ako súd prvej inštancie) zveril maloleté deti R. K., nar. XX.X.XXXX a B. K., nar. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti matky s tým, že maloleté deti budú zastupovať a spravovať ich majetok obaja rodičia (výrok I.). Otcovi maloletých detí následne uložil (výrok II.) povinnosť prispievať na výživu mal. R. sumou 90 eur mesačne a na výživu mal. B. sumou 110 eur mesačne, vždy do 15. dňa každého kalendárneho mesiaca vopred k rukám matky maloletých detí a to počnúc dňom 16.10.2021. Zameškané výživné za obdobie od 16.10.2021 do vyhlásenia rozsudku, vyčíslil v celkovej sume 1.329 eur a umožnil ho otcovi splácať v splátkach po 10 eur mesačne splatných spolu s bežným výživným s tým, že v prípade nezaplatenia čo i len jednej splátky zameškaného výživného sa stane splatným celý dlh (výrok III.). Vo zvyšnej časti (do 300 eur na každé z detí) súd návrh matky zamietol (výrok IV.).

2. Súd prvej inštancie, aplikujúc ustanovenia § 24 ods. 4, § 28 ods. 2, § 36 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 75 ods. 1 a § 76 ods. 1 (všetky citované v napadnutom rozsudku) skutkovo ustálil, že rodičia mal. detí nežijú v spoločnej domácnosti, keďže otec sa od 16.10.2021 nachádza vo výkone väzby. Matka sa o mal. dcéry stará sama, otec na ich výživu neprispieva. Keďže sa rodičia na výkone rodičovských práv a povinností nedohodli, zveril súd primárne deti do starostlivosti matky, ktorá vykonáva osobnú

starostlivosť o deti od ich narodenia, pričom v tejto starostlivosti neboli zistené žiadne nedostatky. Otec mal. detí nebol pozbavený rodičovských práv, preto má rovnako ako matka právo mal. deti zastupovať a spravovať ich prípadný majetok.

3.Následne, pri určení začiatku vyživovacej povinnosti, okresný súd vychádzal zo skutočnosti, že otec sa nachádza vo výkone väzby, a teda od 16.10.2021 na výživu svojich dcér neprispieva. Pokiaľ ide o výšku výživného, za preukázané vyhodnotil výdavky matky, ktoré spriemeroval sumou cca 224,67 eur na jedno dieťa (ubytovanie, poplatky za škôlku, strava, internet, lieky, okuliare...), pričom zohľadnil výhradnú osobnú starostlivosť matky a mal za to, že by sa mala spolupodieľať na finančných výdavkoch na dcér vo výške 1/3-iny a otec vo výške 2/3-ín.

4.Súd prvej inštancie zdôraznil, že otec sa sám svojím správaním a protiprávnou činnosťou pripravil o možnosť dosahovať adekvátny príjem na uspokojovanie tak svojich základných životných potrieb ako aj na platenie výživného voči mal. deťom. Navyše, otec vo svojom pôvodnom podaní (vo veci vedenej pod sp. zn. 6P/58/2021) doručenom súdu dňa 22.12.2021, teda v dobe, keď sa už nachádzal vo väzbe, sám požadoval určiť výživné v sume 110 eur na mal. R. a v sume 90 eur na mal. B., t.j. sám už v tej dobe musel byť schopný zvážiť svoje finančné možnosti a schopnosti na platenie výživného. Napokon, pri mal. B. súd prihliadol na jej vyšší vek. Vo zvyšnej časti, t.j. v rozsahu, kde matka požadovala priznať výživné v sume po 300 eur mesačne na každé dieťa, súd návrh matky ako nedôvodný zamietol.

5.S ohľadom na skutočnosť, že výživné bolo určené spätne, od 16.10.2021 do vyhlásenia rozsudku predstavuje zameškané výživné čiastku 1.329 eur (za 10/2021-103,22 eur + 6 x 200 eur + za 5/2022 suma za 4 dni a to 25,80 eur).

6.O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

7.Proti tomuto rozsudku podal odvolanie otec maloletých detí, ktorý sa domáhal jeho zmeny v podobe určenia vyživovacej povinnosti v sume 30% zo sumy životného minima na každé z maloletých detí, alternatívne zrušenia a vrátenia vecí na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8.Namietal, že rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín zo dňa 31.3.2022 č. k. 7T/4/2022-461 bol uznaný vinným a bol mu uložený nepodmienečný úhrnný trest odňatia slobody o výmere 24 (dvadsaťštyri) mesiacov. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie, pričom zo zápisnice o verejnom zasadnutí konanom na Krajskom súde v Žiline dňa 7.6.2022 sp. zn. 1To/47/2022 je zrejmé, že odvolanie otca ako obžalovaného bolo zamietnuté, čím sa rozsudok Okresného súdu Dolný Kubín stál právoplatným a vykonateľným. Otcovi ako odsúdenému bol nariadený výkon trestu odňatia slobody v Ústave na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých Sučany.

9.S ohľadom na takto vzniknutú situáciu nie je podľa odvolateľa možné určiť mu výživné na maloleté deti v sumách ako to stanovil súd prvej inštancie. Otec je výkone trestu odňatia slobody, nie je vlastníkom žiadneho majetku vyššej hodnoty, od vzatia do väzby (od 16.10.2021) doposiaľ nemal žiadny príjem a je pravdepodobné, že počas výkonu trestu odňatia slobody nebude dosahovať príjem, z ktorého možno plniť výživné v sumách, ako rozhodol súd prvej inštancie. V čase, kedy vo svojom podaní navrhovať určiť výživné v sume 110 eur na mal. R. a v sume 90 eur na mal. B., otec nemal žiadnu vedomosť o tom, že bude odsúdený a bude mu nariadený výkon trestu odňatia slobody.

10.Matka sa k podanému odvolaniu nevyjadřila.

11.Kolízny opatrovník v písomnom stanovisku uviedol, že nedisponuje novými dôkazmi, preto sa pridrižiava predošlým vyjadrením.

12.Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP), po zistení, že odvolanie podal oprávnený účastník konania (§ 7 CMP), v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP), preskúmal vec v rozsahu danom v ustanovení § 65 CMP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 2 ods. 1 CMP v spojení s § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP) napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku o zverení detí do osobnej starostlivosti matky a vo výroku o určení výživného od 20.1.2022 potvrdil podľa § 2 ods. 1 CMP v spojení s § 387 ods. 1 CSP a vo zvyšnej časti zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 2 ods. 1 CMP v spojení s § 389 písm. b/ a § 391 ods. 1 CSP.

13. Neopodstatnenou je predostretá odvolacia argumentácia otca maloletých detí, založená na požiadavke zohľadnenia (jeho) výkonu nepodmienečného trestu odňatia slobody.

14. Ako náležite naznačil už súd prvej inštancie (bod 4 veta prvá tohto odôvodnenia), nosným princípom relevantnej/aplikovanej právnej normy - Zákona o rodine - je koncepcia založená na ochrane slabšieho subjektu - tu maloletých detí - ktorá sa (okrem iného) prejavuje aj možnosťou súdu uprednostniť potencialitu existujúcich/zistených vzťahov pred ich fakticitou. Inými slovami, súd je - pochopiteľne za podmienky riadneho/presvedčivého odôvodnenia - oprávnený, pri určení výšky výživného vychádzať nie zo skutočného/reálneho stavu (v okolnostiach súdnej veci predstavujúceho výkon trestu odňatia slobody výživou povinnej osoby), ale, v záujme ochrany maloletých detí pred nezodpovedným správaním rodiča, poňať za základ svojho rozhodovania situáciu/stav, akoby k nežiadúcemu chovaniu výživou povinného rodiča nedošlo (t.j. tu akoby otec stále disponoval príjmom, ako v čase pred nástupom výkonu väzby/trestu).

15. Nadväzne sa odvolací súd stotožnil s určujúcim záverom súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého sú v konkrétnostiach danej veci nepochybne k naplneniu podmienok hypotézy inštitútu potenciality schopností a možností výživou povinnej osoby (§ 75 ods. 1 ZoR) došlo. Dôvodom straty príjmu otca je totiž práve a len jeho úmyselná trestná činnosť (za ktorú bol právoplatne odsúdený), preto niet spravodlivého dôvodu vykladať (rozumej presúvať jej negatívne dopady) túto okolnosť v neprospech (na ťarchu) maloletých detí v podobe zníženia výšky výživného (tak ako by tomu mohlo byť v prípade straty zamestnania/príjmu z objektívnych dôvodov, napr. zdravotných).

16. Možno preto zhrnúť/uzavrieť, že samotná skutočnosť, že aktuálne je otec maloletých detí vo výkone trestu odňatia slobody, zatiaľ čo doteraz bol vo výkone väzby, na tomto závere (o neakceptovateľnosti prenosu výlučnej zodpovednosti otca za konanie porušujúce zákone na deti, resp. na vyživovaciu povinnosť k nim) nie je spôsobilá nič zmeniť, nakoľko výkon nepodmienečného trestu odňatia slobody je „len“ dovŕšením/pokračovaním dôsledkov úmyselného protizákonného konania, nasledujúcim po výkone väzby.

17. Napokon, v medziach/rámcoch určujúcich skutkových zistení a zákonných kritérií je i súdom prvej inštancie stanovená výška vyživovacej povinnosti.

18. Naopak, vychádzajúc z povahy predmetného/dotknutého konania, ktoré je mimosporovým (t.j. ovládaným princípom oficiality, pričom súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, kde možno začať i bez návrhu), musel krajský súd pristúpiť k zrušeniu rozsudku v časti stanovujúcej vyživovaciu povinnosť od 16.10.2021 do 19.1.2022. Jediný prípad, kedy relevantná právna norma (§ 77 ods. 1 ZoR) pripúšťa určiť výživné aj za dobu pred podaním návrhu, je totiž existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa. Inými slovami, súd musí pre účely aplikácie predmetného ustanovenia pomenovať/vysvetliť dôvod, ktorý ospravedlňuje osobu (tu matku) uplatňujúcu príslušný nárok na výživné, že návrh nepodala hneď, ako vznikol dôvod neplnenia vyživovacej povinnosti. Začatie výkonu väzby/trestu otca totiž možno bez ďalších súvislostí považovať len za okamih, odkedy otec prestal plniť vyživovaciu povinnosť, nie je to však sám osebe dôvod, pre ktorý možno podať návrh na určenie výživného kedykoľvek neskôr a požadovať automaticky výživné spätne k uvedenému okamihu.

19. Vo vzťahu k naplneniu tejto podmienky teda v odôvodnení napadnutého rozsudku absentuje kvalifikovaná zmienka/úvaha, čo zakladá jeho nepreskúmateľnosť v tejto časti.

20. V ďalšom postupe preto súd prvej inštancie, pokiaľ vzhľadne/zistí dôvod pre takýto postup, sformuluje vo vzťahu k nemu preskúmateľnú úvahu, t.j. presne sformuluje dôvod hodný osobitného zreteľa, ktorý v konkrétnostiach danej veci umožňuje priznať výživné i spätne za obdobie pred podaním návrhu.

21. Opísané skutočnosti vo svojom súhrne viedli k potvrdeniu napadnutého rozsudku pre jeho vecnú správnosť vo výroku o osobnej starostlivosti matky a v časti výroku o určení vyživovacej povinnosti od 20.1.2022 a k jeho zrušeniu, pokiaľ ide o určenie vyživovacej povinnosti za obdobie pred podaním návrhu a (o) závislé výroky.

22. Toto rozhodnutie krajského súdu bolo prijaté hlasovaním senátu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia. Spôsoby výkonu rozhodnutia sú upravené v § 378 a nasl. CMP.

Dovolanie je podľa § 420 CSP prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolanie možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k niektorej z uvedených väd. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť zastúpenia advokátom neplatí v prípadoch uvedených v § 429 ods. 2 CSP.